

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

XI ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ДОСЯГНЕННЯ
ТЕОРІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ»**

Посвідчення про реєстрацію в УкрІНТЕІ № 540 від 08.10.2024 р.

м. Полтава, 21 листопада 2024 р.

*Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавського державного аграрного університету
(протокол № 3 від 21.11.2024 р.).*

Редакційна колегія:

- **Безкровний О. В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Аранчій В. І.**, к. е. н., професор, перший проректор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Рудик В. К.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»;
- **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Зайцев Ю. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
- **Аранчій Д. С.**, к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 21 листопада 2024 року). Полтава : ПДАУ, 2024. 449 с.

У збірнику надруковані матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Посвідчення ДНУ УкрІНТЕІ №540 від 08 жовтня 2024 року

*Фисун Аліна Олександрівна,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня;
науковий керівник – Чіп Людмила Олександрівна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет*

ОСОБЛИВОСТІ АГРОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Війна в Україні, яка розпочалася в лютому 2022 року, суттєво вплинула на всі сфери економіки, зокрема на агробізнес. Агропромисловий комплекс (АПК) є одним із ключових секторів української економіки, забезпечуючи як внутрішнє споживання, так і значну частину експортних надходжень. Однак війна призвела до численних викликів та змін у функціонуванні агробізнесу

До початку повномасштабного вторгнення аграрний сектор України забезпечував 10% ВВП, працевлаштовував 14% робочої сили та складав 41% від загального експорту країни. Військові дії розпочалися безпосередньо перед весняною посівною кампанією 2022 року, що завдало значного удару по агросектору. Станом на 24 лютого 2023 року оцінка збитків та втрат аграрного сектору України сягнула 40,2 млрд доларів США, з яких 8,72 млрд доларів склали збитки, а 31,50 млрд доларів — сукупні втрати [2].

Україна стабільно входить до топ-10 світових виробників та експортерів зернових і агропродукції. Вона займає 2-е місце за обсягами експорту ячменю, 4-е — кукурудзи та 5-е — пшениці. Щорічно експорт зернових приносить українським виробникам приблизно \$10-12 млрд.

Ключовим аспектом для підтримки економіки є створення альтернативних логістичних шляхів для експорту, над чим активно працюють уряд і бізнес. До війни 90% українського експорту сільськогосподарської продукції проходило через порти Чорного моря. У березні 2022 року обсяг експорту зерна знизився до 0,3 млн тонн, тоді як два місяці раніше він становив 5,4 млн тонн. Завдяки впровадженню нових маршрутів експорт зріс до 1,2 млн тонн у квітні та 2,7 млн тонн у червні 2022 року. Це призвело до зниження внутрішніх цін на пшеницю та кукурудзу на 45% з січня по червень 2022 року, тоді як на світовому ринку ціни зросли приблизно на 15%. З липня 2022 року Чорноморська зернова ініціатива сприяла значному збільшенню експорту до 6-7 млн тонн щомісяця, хоча витрати на логістику залишалися дуже високими [4].

Для забезпечення продовольчих потреб країни було введено заборону на експорт певних видів сільськогосподарської продукції, зокрема вівса, проса, гречки, цукру, солі, жита та великої рогатої худоби. Також експорт пшениці, кукурудзи, олії, м'яса та курячих яєць дозволяється лише після попереднього повідомлення уряду та отримання відповідної ліцензії [1].

На початку березня Кабінет Міністрів ввів нульову квоту, фактично заборонивши експорт азотних, калійних та фосфорних мінеральних і хімічних добрив. Однак наприкінці березня уряд скасував заборону на експорт азотних добрив, встановивши ліміт до 210 тисяч тонн, але не більше 70 тисяч тонн на

місяць [2]. .

Проблему дефіциту та високих цін на паливо, необхідне для проведення посівної кампанії і задоволення інших транспортних потреб аграріїв, було вирішено завдяки значним податковим пільгам. У березні ухвалили закон, що передбачає нульову ставку акцизного податку та зниження ПДВ на паливо до 7%.

Окрім скорочення бюрократичних процедур у діяльності агробізнесу, уряд також зосередився на покращенні умов кредитування для аграріїв. В межах державної програми «Доступні кредити 5—7—9%» під час воєнного стану та на протязі місяця по його завершенню сільгоспвиробники можуть отримати кредит під 0% на суму до 60 млн грн терміном до пів року для фінансування сільськогосподарської діяльності, зокрема для придбання техніки, пального, насіння, добрив тощо [3].

Отже, агробізнес в Україні демонструє стійкість і адаптивність у надзвичайних обставинах, але для його сталого розвитку необхідні підтримка з боку держави, міжнародні партнерства та подальші реформи в галузі економіки й безпеки.

Список використаних джерел:

1. Як працює аграрний бізнес в умовах війни - Агролига. Агролига. URL: https://agro-liga.com/yak-pratsyuye-agrarnij-biznes-v-umovah-vijni/?srsltid=AfmBOoqdpBkhbyM_h04fyaAXuttfr9Ra1kCAmlkIgZaCOZ5MMr96eaYv (дата звернення: 21.10.2024).

2. Агросектор України: вплив війни та перспективи відновлення | DLF attorneys-at-law. DLF attorneys-at-law | Ukrainian Law Firm. URL: <https://www.google.com/url?q=https://dlf.ua/ua/agrosektor-ukrayini-vpliv-vijni-ta-perspektivi-vidnovlennya/&usg=AOvVaw16FiGOx2WyuT8arBMR2OJMf&hl=ru-RU> (дата звернення: 21.10.2024).

3. Think brave. Агробізнес під час війни: як побудувати ефективну діяльність та на що звернути увагу | Think brave. Think brave | Останні новини бізнесу України. URL: https://biz.ligazakon.net/news/213244_agrobznes-pd-chas-vyni-yak-pobuduvati-efektivnu-dyalnst-ta-na-shcho-zvernuti-uvagu (дата звернення: 21.10.2024).

4. DSpace :: ELAKPI :: Репозитарій КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/5b9787fc-eaae-4d7a-8576-64ba935f24b1/content> (дата звернення: 22.10.2024).

<i>Тонкошкур Б. С., Дащутіна Л. О.</i> КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ВЛАСТИВІСТЬ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА, ЯКЕ ФУНКЦІОНУЄ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	382
<i>Тютюнник Г. О.</i> РОЛЬ АКВАПРОДОВОЛЬЧИХ СИСТЕМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	384
<i>Тютюнник Ю. М.</i> ХАРАКТЕРИСТИКИ МАЙНОВОГО СТАНУ СТРАХОВИКІВ УКРАЇНИ ЗА ІНФОРМАЦІЄЮ ПАСИВУ БАЛАНСУ	387
<i>Ульзутуєва А. Ю., Карпусенко Є. А., Тютюнник С. В.</i> ВИТРАТИ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ ОБЛІКОМ	389
<i>Усова І. Ю.</i> АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ	392
<i>Фетісов О. О.</i> КОНЦЕПЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	394
<i>Фисун А. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ АГРОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	396
<i>Хільман А. В.</i> ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ЯК КЛЮЧОВОГО ЧИННИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У ГАЛУЗІ ІТ ТА МЕДІА	398
<i>Хомик А. А., Стамат В. М.</i> ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В МАРКЕТИНГУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	401
<i>Хомич С. В.</i> ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АПК	403
<i>Цап П. В., Сухорукова А. Л.</i> ЕКОНОМІЧНИЙ ТИСК: МАЛИЙ БІЗНЕС ПІД ВПЛИВОМ ІНФЛЯЦІЇ	406
<i>Чабаненко О. С.</i> ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	408
<i>Чаплінський Ю. Б., Чаплінська К. Ю.</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	410
<i>Чернишенко О. І.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ «ТАРГЕТ-КОСТИНГ» ТА «КАЙДЗЕН-КОСТИНГ»	412
<i>Чернова Г. С., Грінченко Р. В.</i> СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	415
<i>Чупрін О. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЗАКОНОДАВЧІ НОВЕЛИ	417
<i>Шановалов Б. Ю., Сухорукова А. Л.</i> ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	419
<i>Шельдешова А. А., Пидяк Т. П., Лега О. В.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПАЛИВНИМИ РЕСУРСАМИ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	421
<i>Шипка Р. Р.</i> ДЕРЖАВНА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	424

Наукове видання

**«НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ДОСЯГНЕННЯ
ТЕОРІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ»**

Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Полтава, 21 листопада 2024 р.

Комп'ютерний набір і верстка:
к.е.н., доцент Бражник Л.В.